

แนวทางการดำเนินงาน บ้านหนังสือชุมชน

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
สำนักงาน กศน.
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การพัฒนากิจกรรมโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจตรงกันและมีทิศทางการทำงานในทางเดียวกัน จำเป็นต้องมีแนวปฏิบัติเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงานกิจกรรมโครงการ การดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชนก็เช่นกัน เป็นกิจกรรมที่พัฒนามาจากบ้านหนังสืออัจฉริยะ จึงมีวิธีการ ขั้นตอนบางอย่างคล้ายคลึงกัน แต่ก็มีอีกหลายประเด็นที่แตกต่างกันออกไป สำนักงาน กศน. จึงได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน เพื่อให้ครู กศน. ตำบล หรือผู้เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งเป็นแนวทางในการสรรหาอาสาสมัครจัดทำบ้านหนังสือชุมชนในอนาคตด้วย

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแนวทางการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชนเล่มนี้จะเกิดประโยชน์และผู้รับผิดชอบกิจกรรมบ้านหนังสือชุมชน ได้นำไปใช้ในการขับเคลื่อนบ้านหนังสือชุมชนเพื่อส่งเสริมให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิต และเกิดเป็นวัฒนธรรมการอ่านของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

สำนักงาน กศน.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ตอนที่ 1 บทนำ

บทนำ	4
วัตถุประสงค์	5
ความหมายและลักษณะของบ้านหนังสือชุมชน	5

ตอนที่ 2 แนวคิดการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

แนวคิดการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน	6
องค์ประกอบบ้านหนังสือชุมชน	6
1. การบริหารจัดการ	7
2. สื่อส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้	7
3. การจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้	10
4. การบริการและการอำนวยความสะดวก	11
5. การมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่าย	11
6. การนิเทศ	12

ตอนที่ 3 บทบาทและการกิจของหน่วยงานในการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

สำนักงาน กศน.	14
สำนักงาน กศน.จังหวัด	14
กศน.อำเภอ	14
ห้องสมุดประชาชน	15
กศน.ตำบล	15
เจ้าของสถานที่ตั้งบ้านหนังสือชุมชน และอาสาสมัคร	15

ภาคผนวก

แบบขอเข้าร่วมกิจกรรมบ้านหนังสือชุมชน	17
ตัวอย่างแบบรับบริจาคหนังสือ	18
ตัวอย่างแบบสำรวจความต้องการสื่อ	19
ตัวอย่างแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการให้บริการ	20
ตัวอย่างเครื่องมือนิเทศ	22
ตัวอย่างแบบรายงานผลการนิเทศ	24
ตัวอย่างโครงการปันกันอ่านสู่บ้านหนังสือชุมชน	25
ตัวอย่างโครงการหมุนเวียนหนังสือสู่บ้านหนังสือชุมชน	28

คณะผู้จัดทำ

30

ตอนที่ 1

บทนำ

จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ กำหนดให้ปี 2552 – 2561 เป็นทศวรรษแห่งการอ่าน และกำหนดให้วันที่ 2 เมษายนของทุกปี เป็นวันรักการอ่าน กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงาน กศน. ได้ดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ผ่านแหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” และห้องสมุดประชาชนอำเภอ แต่ก็ยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ จึงได้มีแนวคิดที่จะให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่อยู่ใกล้บ้านให้มากที่สุดในรูปแบบของบ้านหนังสือชุมชน แต่กว่าจะมาเป็นบ้านหนังสือชุมชนได้ ในทุกวันนี้ ได้มีการปรับเปลี่ยนชื่อและรูปแบบการดำเนินงานมาหลายยุค โดยมีจุดเริ่มต้นคล้ายกันคือ ยึดคนในชุมชนเป็นหลัก

ในอดีต สำนักงาน กศน. เคยมีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ให้บริการหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จนถึงสมัยหนึ่งได้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 สำนักงาน กศน. ได้โอนที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการแทน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีความจำเป็นต้องใช้งบเพื่อแก้ไขพัฒนางานด้านอื่นทำให้การดำเนินงานที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ทว่าบทบาทและความรับผิดชอบด้านการอ่านออกเขียนได้ของประชาชนซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาก็ยังคงอยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงาน กศน. จึงไม่อาจจะเพิกเฉยได้เพราะสถิติการไม่รู้หนังสือของคนไทยกลับกลายเป็นเพิ่มขึ้น สำนักงาน กศน. จึงได้คิดพลิกพื้นที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านขึ้น ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า ถ้ามีแหล่งการอ่านในชุมชนที่อยู่ใกล้บ้านอย่างน้อยก็มีแหล่งการอ่านและเป็นฐานการพบปะกันระหว่างคนในชุมชนบวกกับการส่งเสริมการอ่าน ป้องกันการลืมนหนังสือ ภายใต้โครงการบ้านหนังสืออัจฉริยะ จำนวน 41,800 แห่ง ในปีงบประมาณ 2556

ในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลได้ตัดงบประมาณจัดซื้อหนังสือพิมพ์ และนิตยสารของบ้านหนังสืออัจฉริยะ เนื่องจากภารกิจและการใช้งบประมาณซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงแม้การจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลได้ถูกยกเลิกไป แต่ชุมชนยังเห็นความสำคัญและประโยชน์ของบ้านหนังสืออัจฉริยะอยู่ อย่างน้อยก็เป็นแหล่งพบปะพูดคุยกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และเป็นแหล่งดึงดูดคนในชุมชนให้หันมาสนใจเรื่องการอ่านได้บางส่วน พ่อแม่ผู้ปกครองต้องการให้มีแหล่งเพื่อปลูกฝังการอ่านให้กับลูกหลานของตนในอนาคต สำนักงาน กศน. จึงได้สานต่อโครงการดังกล่าวโดยการปรับเปลี่ยนชื่อ “บ้านหนังสืออัจฉริยะ” เป็น “บ้านหนังสือชุมชน” เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีจิตอาสาดำเนินงานภายใต้ศักยภาพของตนที่มีอยู่ตามความสมัครใจ จำนวนกว่า 18,000 แห่ง โดย สำนักงาน กศน. ได้เข้าไปส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือตามที่ผู้มีจิตอาสา ร้องขอ ยกเว้นการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งการอ่านที่ใกล้ชิดในชุมชน
2. เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน ป้องกันการลืมนหนังสือ และเกิดการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากการอ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ความหมาย และลักษณะของบ้านหนังสือชุมชน

บ้านหนังสือชุมชน เป็นแหล่งการอ่าน การจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นสถานที่ที่พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สามารถเข้าใช้บริการได้สะดวก มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และชุมชน โดยมีเจ้าของบ้าน หรืออาสาสมัคร ทำหน้าที่ดูแล ให้บริการ และจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

นิยามศัพท์

อาสาสมัคร หมายถึง ผู้มีจิตอาสาช่วยเหลือบ้านหนังสือชุมชนในทุก ๆ ด้าน เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดความตระหนักเห็นความสำคัญของการอ่านและการเรียนรู้ สามารถสร้างสรรค์กิจกรรมสร้างเสริมการอ่านให้กับกลุ่มเป้าหมายทุกเพศทุกวัย

ชุดการอ่าน หมายถึง นักเรียน นักศึกษา และประชาชน ที่ทำหน้าที่ให้บริการและจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่าน

บ้านหนังสือชุมชนบ้านจวนใต้
อ.ปทุมรัตต์ จ.ร้อยเอ็ด

บ้านหนังสือชุมชนบ้านปากแพรก
อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์

บ้านหนังสือชุมชนบ้านสระบัว
อ.ปทุมรัตต์ จ.ร้อยเอ็ด

บ้านหนังสือชุมชนบ้านไต้ตั้ง
อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร

ตอนที่ 2

แนวคิดการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

ปัจจุบันบ้านหนังสือชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เกิดจากแรงศรัทธา พลังกำลังทรัพย์ กำลังใจและกำลังกายของผู้มีจิตอาสา ทำให้บ้านหนังสือชุมชนเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน หากแต่เพียงลำพังของผู้มีจิตอาสา อาจจะไม่สามารถดำเนินการเองได้ทุกอย่าง จะมีครู กศน. ตำบล ให้ข้อเสนอแนะหรือประสานขอความร่วมมือจากชุมชนมาช่วยอีกแรงหนึ่งก็ได้ บ้านหนังสือชุมชนบางแห่งอาจไม่หยุดการเติบโตเพียงเท่านั้น อาจมีการพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายที่มุ่งมั่นร่วมกันพัฒนาบ้านหนังสือชุมชนสู่ห้องสมุดชุมชนในอนาคต

การดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชนที่จะประสบผลสำเร็จได้ ควรมีองค์ประกอบในการดำเนินงาน ดังนี้ การบริหารจัดการ สื่อสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้ การบริการ และการอำนวยความสะดวก การมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่าย และการนิเทศ

องค์ประกอบบ้านหนังสือชุมชน

1. การบริหารจัดการ

1.1 ภารกิจของหน่วยงาน/สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ควรจัดทำแผนงาน/โครงการประจำปี เพื่อกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการจัดทำฐานข้อมูลบ้านหนังสือชุมชน ได้แก่ ทำเนียบ สถิติ เป็นรายตำบล รายอำเภอ เพื่อสะดวกในการจัดทำสารสนเทศตลอดจนเอกสาร แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง

1.2 การจัดหางบประมาณ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการสร้างเสริมการอ่านให้แก่ประชาชน จึงควรจัดตั้งงบประมาณให้เพียงพอและเกิดความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับ

1.3 การคัดเลือกสถานที่จัดตั้งบ้านหนังสือชุมชน ควรพิจารณาจาก

- 1) เป็นสถานที่ที่เหมาะสม สะดวกต่อการเข้าใช้บริการ
- 2) เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน
- 3) ได้รับอนุญาตจากเจ้าของบ้าน หรือสถานที่นั้น ๆ

1.4 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านของบ้านหนังสือชุมชน

1) ควรมีป้ายชื่อบ้านหนังสือชุมชน และอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก
2) ควรจัดให้มีลักษณะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีข้อมูลต่าง ๆ ของชุมชนตนเอง ได้แก่ ข้อมูลด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุขภาพอนามัย อาชีพ สังคมเศรษฐกิจ การเมือง สถานที่ต่าง ๆ ของชุมชน เทคโนโลยีของคนในชุมชนที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ฯลฯ

3) ควรมีคณะทำงานบ้านหนังสือชุมชนตามความเหมาะสมของชุมชน

2. สื่อสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้

2.1 สื่อที่ให้บริการในบ้านหนังสือชุมชน ควรเป็นสื่อที่ตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับคนในชุมชนเป็นหลัก มีความหลากหลาย เช่น หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร วารสาร หนังสือสำหรับเด็ก ผู้สูงอายุ หนังสือเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ฯลฯ นอกจากนี้ควรจัดให้มีสื่อที่คนในชุมชนควรรู้ เช่น หนังสือกฎหมายสำหรับประชาชน หนังสือเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น ตลอดจนการจัดให้มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสืบค้นข้อมูลความรู้ข่าวสาร

2.2 การจัดหาสื่อสำหรับให้บริการในบ้านหนังสือชุมชน สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดซื้อ การรับบริจาค การทอดผ้าป่าหนังสือ การตัดขาดหนังสือ การยืมและหมุนเวียนสื่อจากห้องสมุดประชาชนสู่บ้านหนังสือชุมชน กศน. ตำบลสู่บ้านหนังสือชุมชน บ้านหนังสือชุมชนสู่บ้านหนังสือชุมชน เป็นต้น

บ้านหนังสือชุมชนบ้านโพธิ์ชัย
อ.เวียงชัย จ.เชียงราย

บ้านหนังสือชุมชนบ้านหนองอิบุดร
อ.ห้วยผึ้ง จ.กาฬสินธุ์

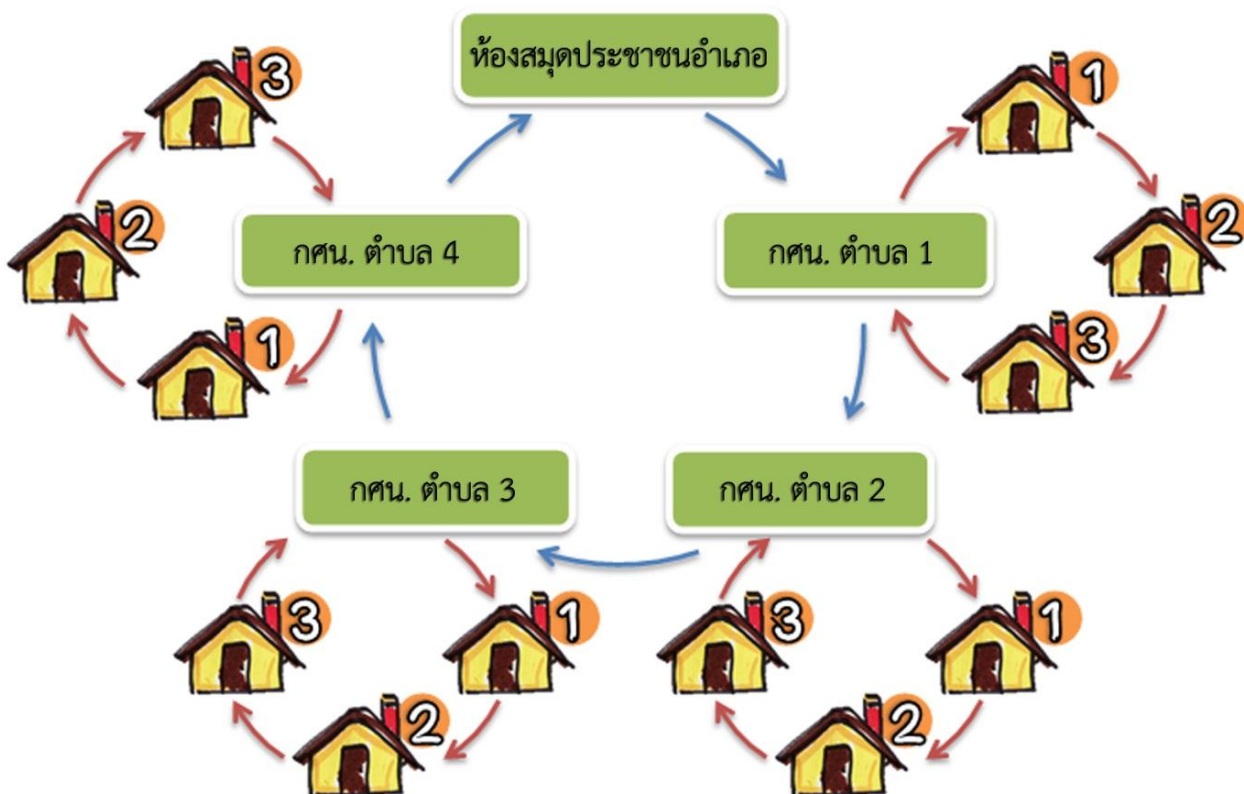

บ้านหนังสือชุมชนบ้านหนองแคน
อ.ปทุมรัตน์ จ.ร้อยเอ็ด

ตัวอย่างการยืมและหมุนเวียนหนังสือสู่บ้านหนังสือชุมชน

แบบที่ 1 การหมุนเวียนหนังสือจากห้องสมุดประชาชนอำเภอสู่บ้านหนังสือชุมชน

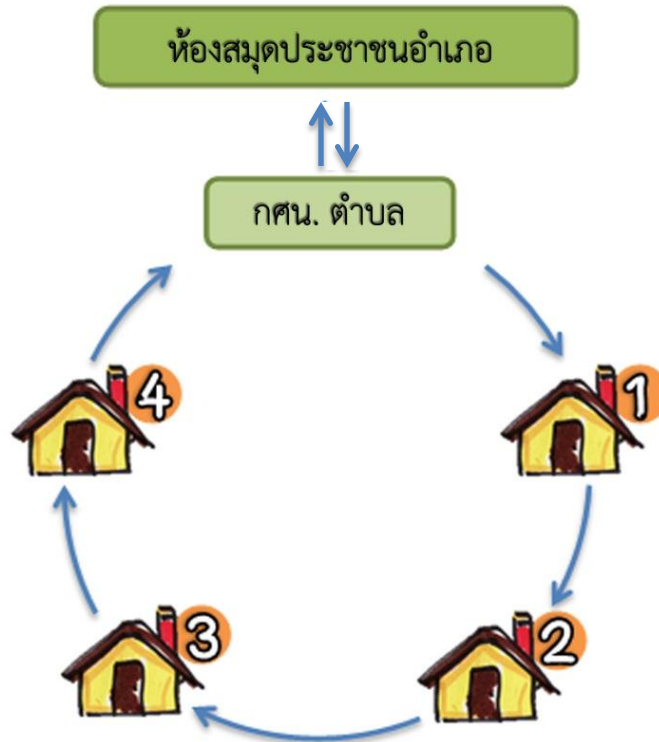
การหมุนเวียนหนังสือจากห้องสมุดประชาชนอำเภอสู่บ้านหนังสือชุมชน มีขั้นตอน ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ให้ กศน. ตำบล ยืมสื่อ
2. กศน. ตำบล นำสื่อมาหมุนเวียนในบ้านหนังสือชุมชนในตำบล
3. บ้านหนังสือชุมชน แห่งที่ 1 หมุนเวียนสื่อไปยังบ้านหนังสือชุมชน แห่งที่ 2 , 3 , ...

ไปเรื่อย ๆ จนครบทุกแห่งในตำบลนั้น

4. บ้านหนังสือชุมชนแห่งสุดท้ายจัดส่งสื่อคืนให้ กศน. ตำบล
5. กศน. ตำบล จัดส่งสื่อให้ กศน. ตำบล ต่อไป และหมุนเวียนตามข้อ 2 และ ข้อ 3
6. เมื่อครบทุก กศน. ตำบล ให้ กศน. ตำบลแห่งสุดท้ายคืนสื่อให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอ

แบบที่ 2 การหมุนเวียนสื่อจากห้องสมุดประชาชนอำเภอสู่บ้านหนังสือชุมชน

1. ห้องสมุดประชาชนอำเภอ จัดส่งสื่อให้ กศน. ตำบล
2. กศน. ตำบล จัดส่งสื่อให้บ้านหนังสือชุมชน แห่งที่ 1
3. บ้านหนังสือชุมชน แห่งที่ 1 จัดส่งหนังสือให้บ้าน แห่งที่ 2 บ้านหนังสือชุมชน แห่งที่ 2 จัดส่งให้บ้าน แห่งที่ 3 และจัดส่งไปเรื่อย ๆ จนครบทุกแห่งในตำบลนั้น
4. กศน. ตำบลนั้นจัดส่งสื่อคืนให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอ

แบบที่ 3 การหมุนเวียนสื่อจากห้องสมุดประชาชนอำเภอสู่บ้านหนังสือชุมชน

การหมุนเวียนสื่อจากห้องสมุดประชาชนอำเภอสู่บ้านหนังสือชุมชน

1. ห้องสมุดประชาชนอำเภอจัดส่งสื่อให้ กศน. ตำบล
2. กศน. ตำบล จัดส่งสื่อให้บ้านหนังสือชุมชน
3. บ้านหนังสือชุมชน ส่งสื่อคืนให้ กศน. ตำบล
4. กศน. ตำบล ส่งสื่อคืนให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอ

3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้

นอกจากการให้บริการการอ่านจากสื่อที่มีอยู่ในบ้านหนังสือชุมชนแล้ว ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้เพิ่มเติมตามความต้องการของคนในชุมชน ดังนี้

3.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจในการอ่าน เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการอ่าน เกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน พยายามพัฒนาการอ่านของตนเองเป็นนิสัย เช่น กิจกรรมเล่าเรื่องหนังสือ กิจกรรมอ่านดีมีรางวัล กิจกรรมพี่เล่าน้องวาด กิจกรรมการเล่าตำนานหมู่บ้าน ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น กิจกรรมอ่านนิทาน นิทานวรรณคดี นิทานพื้นบ้าน กิจกรรมประกวดอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง เกมค้นหาป้ายคำ กิจกรรมต้นไม้พูดได้ (สุภาชิตคำพังเพย) ป้ายนิเทศ นิทรรศการ กระดานข่าว เป็นต้น รวมถึงกิจกรรมของชุมชน เช่น การจัดประชุม การจัดกลุ่มเสวนา การไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทต่าง ๆ การจัดกลุ่มสนใจ การพบปะสังสรรค์ ฯลฯ

3.2 กิจกรรมสร้างเสริมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามสภาพวิถีชีวิตของชุมชนนั้น ๆ จาก การอ่าน และการฝึกปฏิบัติ เช่น

- 1) กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เช่น การพับใบเตย การทำเหรียญโปรยทาน การทำพวงมโหตร การทำตุ๊กตางานประดิษฐ์จากเศษวัสดุ เป็นต้น
- 2) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพ เช่น 1 คน 1 อาชีพ การสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก เป็นต้น
- 3) กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี เช่น สลากภัต กระจายสารท รำวงย้อนยุค เป็นต้น
- 4) กิจกรรมส่งเสริมดูแลสุขภาพอนามัย เช่น แอโรบิค ไทเก๊ก รำไม้พลอง ฮูล่าฮูล่า เป็นต้น
- 5) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น ปันโตคุณธรรม ยามน้อยห้อยรถเมล์

ลงขันปันหนังสือ ตักบาตรหนังสือ เป็นต้น

ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในบ้านหนังสือชุมชนอาจจัดเพียงกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งก็ได้ หรืออาจจัดทั้งสองกิจกรรมก็ได้ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและศักยภาพของบ้านหนังสือชุมชน แต่ละแห่ง

4. การบริการและการอำนวยความสะดวก

4.1 การบริการ เช่น บริการการอ่าน บริการยืม-คืน การแนะนำหนังสือ การหมุนเวียนสื่อ การเปิด-ปิดให้บริการ เป็นต้น

4.2 การอำนวยความสะดวก เช่น จัดสถานที่พร้อมบริการ โต๊ะ เก้าอี้ การติดป้ายหมวดหนังสือ ป้ายกิจกรรม บริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ แวนตาสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

5. การมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่าย

การดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน มีเป้าหมายให้เกิดความสำเร็จอย่างยั่งยืน ควรเกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน เช่น การบริหารจัดการ การรับบริจาคสื่อ การหมุนเวียนสื่อ การร่วมจัดกิจกรรม (ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมให้ข้อเสนอแนะ) การระดมทรัพยากร การประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

บ้านหนังสือชุมชนบ้านสบฟ้า

อ. แจ่ม จ. ลำปาง

บ้านหนังสือชุมชนบ้านสองแฉ

อ. ปทุมรัตน์ จ. ร้อยเอ็ด

บ้านหนังสือชุมชนบ้านนาแค

อ. ปทุมรัตน์ จ. ร้อยเอ็ด

6. การนิเทศ

การนิเทศ เป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ทราบสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่ และเพื่อให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และให้ขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6.1 นิเทศเพื่ออะไร การนิเทศการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน เพื่อให้บ้านหนังสือชุมชนมีการดำเนินงานที่เข้มแข็งและยั่งยืน มีประชาชนมาใช้บริการอ่านและเข้าร่วมกิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6.2 ใครเป็นผู้นิเทศ ครูอาสาสมัคร กศน. และหรือ ครู กศน. ตำบล ที่รับผิดชอบพื้นที่บ้านหนังสือชุมชนตั้งอยู่ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ควรนิเทศอย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง / แห่ง และรายงานผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ และให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบ้านหนังสือชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

6.3 นิเทศอะไร ในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศจำเป็นต้องรู้จักบ้านหนังสือชุมชนแต่ละแห่งก่อน โดยการกำหนดประเด็นการนิเทศ เพื่อให้ผู้นิเทศมีข้อมูลที่เป็นสภาพจริงของบ้านหนังสือชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งในที่นี้ขอเสนอตัวอย่างประเด็นการนิเทศบ้านหนังสือชุมชน ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ได้ ดังต่อไปนี้

1) ที่มาของบ้านหนังสือชุมชน มีแรงบันดาลใจมาจากอะไรหรือใคร อย่างไร เริ่มดำเนินการตั้งแต่เมื่อไร อย่างไร มีใครร่วมดำเนินการบ้าง และทำอะไรบ้าง มีปัญหาอุปสรรคอะไร แก้ไขอย่างไร และผลการแก้ไขเป็นอย่างไร

2) ลักษณะกายภาพ สถานที่ที่ตั้งสะดวกในการมาใช้บริการหรือไม่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและเรียนรู้มากน้อยเพียงใดอย่างไร

3) การบริหารจัดการ

3.1) กรณีดำเนินการเอง ดำเนินการอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรและแก้ไขอย่างไร ผลการแก้ไขเป็นอย่างไร

3.2) กรณีบริหารโดยคณะกรรมการ ทำไมจึงมีคณะกรรมการ ประกอบไปด้วยใครบ้าง จำนวนกี่คน มีตำแหน่งอะไรบ้าง แต่ละตำแหน่งมีบทบาทหน้าที่อะไร มีวาระการเป็นคณะกรรมการหรือไม่ ถ้ามีกี่ปี มีการประชุมหารือกันมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรและแก้ไขอย่างไร ผลการแก้ไขเป็นอย่างไร การบริหารจัดการในปัจจุบันนั้นมีความมั่นคงหรือไม่ ต้องการปรับเปลี่ยนอะไรเพิ่มเติม

4) สื่อ มีสื่ออะไรบ้าง ได้มาอย่างไร ใครมีส่วนร่วม เพียงพอหรือไม่ ต้องการสื่ออะไรเพิ่มเติมอื่นๆ

5) การบริการ มีให้บริการอะไรบ้าง ใครเป็นผู้ให้บริการ ให้บริการวัน/เวลาใดบ้าง

6) กิจกรรมสร้างเสริมการอ่านและการเรียนรู้ มีกิจกรรมอะไรบ้าง ใครจัด จัดบ่อยเพียงใด มีผู้ร่วมกิจกรรมจำนวนกี่คน และใครเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง ผลการจัดกิจกรรมเป็นอย่างไร

6.4 นิเทศอย่างไร ก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ ผู้นิเทศจำเป็นต้องรู้ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นจริงของบ้านหนังสือชุมชนดังที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น จึงควรดำเนินการนิเทศ ดังนี้

1) กำหนดประเด็นการนิเทศ ดังตัวอย่างประเด็นที่กำหนดในหัวข้อ “นิเทศอะไร” ที่กล่าวมาแล้ว เพื่อจัดทำเครื่องมือนิเทศบ้านหนังสือชุมชน

2) รวบรวมข้อมูลตามประเด็น

3) ค้นหาสาเหตุของสภาพการดำเนินงาน และความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน/คณะทำงานบ้านหนังสือชุมชน

4) ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตามความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน/คณะทำงานบ้านหนังสือชุมชน ด้วยวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ คือ บรรยาย อธิบาย ประชุม อบรม สาธิต เป็นต้น

5) รายงานผลการนิเทศแก่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกครั้งที่ปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งควรรายงานทันที และการรายงานควรประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) สภาพที่พบ 2) ข้อนิเทศ และ 3) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

5.1) สภาพที่พบ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นจริงของบ้านหนังสือชุมชนตามประเด็นการนิเทศ

5.2) ข้อนิเทศ เป็นคำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่ผู้นิเทศให้กับผู้ปฏิบัติงานหรือคณะทำงาน

5.3) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา เป็นสิ่งที่ผู้นิเทศไม่สามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือแก่ผู้ปฏิบัติงานหรือคณะทำงานได้ อาจเนื่องจากเกินอำนาจของผู้นิเทศ จึงนำมาเสนอให้กับผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อช่วยเหลือต่อไป

บ้านหนังสือชุมชนบ้านหนองบัวดีหมี
อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น

ตอนที่ 3

บทบาทและภารกิจของหน่วยงานในการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

สำนักงาน กศน. และหน่วยงานในสังกัดในระดับจังหวัด ได้แก่ สำนักงาน กศน. จังหวัด กศน. อำเภอ ห้องสมุดประชาชน และ กศน. ตำบล ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือให้บ้านหนังสือชุมชนสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเจ้าของสถานที่ตั้งบ้านหนังสือชุมชนหรืออาสาสมัคร ภายใต้บทบาทและภารกิจ ดังต่อไปนี้

1. สำนักงาน กศน.

- 1.1 กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
- 1.2 ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน เช่น การจัดทำแนวทางการดำเนินงาน การจัดหาสื่อ การจัดทำเว็บไซต์ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
- 1.3 ประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล
- 1.4 ติดตาม ประเมินผล รายงานผล

2. สำนักงาน กศน. จังหวัด

- 2.1 ชี้แจงนโยบาย แนวทาง และแผนการดำเนินงาน
- 2.2 ประชาสัมพันธ์ ประสานเครือข่ายร่วมสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงาน
- 2.3 จัดอบรม ประชุมสัมมนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานบ้านหนังสือชุมชนที่เป็น Best Practice ให้แก่ครู กศน. บรรณารักษ์ เครือข่าย อาสาสมัคร และชุดการอ่าน
- 2.4 นิเทศติดตามประเมินผล
- 2.5 ประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล
- 2.6 สรุป รายงานผล เผยแพร่ข้อมูล

3. กศน. อำเภอ

- 3.1 ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 จัดทำฐานข้อมูลบ้านหนังสือชุมชน ได้แก่ ทำเนียบ สถิติ เป็นรายตำบล รายอำเภอ เพื่อสะดวกในการจัดทำสารสนเทศ ตลอดจนเอกสารแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง
- 3.3 จัดทำแผนงาน / โครงการประจำปี เพื่อกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน
- 3.4 ประชาสัมพันธ์ ประสานภาคีเครือข่ายร่วมสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงาน
- 3.5 ประสาน และจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ในการดำเนินงาน (บุคคล/สื่อ/วัสดุอุปกรณ์/งบประมาณ)
- 3.6 จัดอบรม ประชุมสัมมนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงานบ้านหนังสือชุมชน ที่เป็น Best Practice ให้แก่ครู กศน. บรรณารักษ์ เครือข่าย อาสาสมัคร และชุดการอ่าน
- 3.7 นิเทศ ติดตาม ประเมินผล
- 3.8 ประกาศเกียรติคุณ ยกย่อง ชมเชย มอบรางวัล
- 3.9 สรุป รายงานผลเผยแพร่ข้อมูล

4. ห้องสมุดประชาชน

- 4.1 ประสานงาน จัดทำแผนการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์
- 4.2 ให้คำแนะนำ และร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
- 4.3 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อ หนังสือ
- 4.4 หมุนเวียนสื่อให้ กศน. ตำบล
- 4.5 นิเทศ ติดตาม ประเมินผล
- 4.6 สรุป รายงานผล เผยแพร่ข้อมูล

5. กศน. ตำบล

- 5.1 สำรวจข้อมูล และความต้องการของชุมชน จัดทำฐานข้อมูลบ้านหนังสือชุมชน ได้แก่ ทำเนียบสถิติระดับตำบล เพื่อสะดวกในการจัดทำสารสนเทศตลอดจนเอกสาร แบบฟอร์มที่เกี่ยวข้อง
- 5.2 จัดทำแผนปฏิบัติการระดับตำบลเพื่อกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน
- 5.3 ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชนให้กับคนในชุมชน
- 5.4 ร่วมกับชุมชนในการคัดเลือกสถานที่จัดตั้งบ้านหนังสือชุมชน โดยการทำประชาคม
- 5.5 ร่วมดำเนินงานกับผู้มีจิตอาสาและชุมชนในการดำเนินงาน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้
- 5.6 หมุนเวียนสื่อให้บ้านหนังสือชุมชน
- 5.7 นิเทศ ควบคุมอย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง /แห่ง และรายงานผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาบ้านหนังสือชุมชนให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป
- 5.8 รายงานข้อมูลสถิติในระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (ระบบ DMIS)

6. เจ้าของสถานที่ตั้งบ้านหนังสือชุมชน หรืออาสาสมัคร

- 6.1 แสดงความประสงค์ อนุญาตให้ใช้บ้านเป็นสถานที่จัดตั้งบ้านหนังสือชุมชน
- 6.2 ให้บริการการอ่าน ดำเนินงาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาบ้านหนังสือชุมชน
- 6.3 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล
- 6.4 ประสานและร่วมมือกับเครือข่าย เพื่อรับการสนับสนุนการดำเนินงาน พัฒนาและปรับปรุงบ้านหนังสือชุมชน

บ้านหนังสือชุมชนบ้านดินธาตุ
อ.พราหมณ์ จ.เชียงใหม่

บ้านหนังสือชุมชนบ้านโพธิ์ชัย
อ.เวียงชัย จ. เชียงราย

บ้านหนังสือชุมชนบ้านพลีไต้
อ.นาทวี จ.สงขลา

ภาคผนวก

แบบขอเข้าร่วมการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ.....

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....
 เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....
 หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....อาชีพ.....
 วุฒิการศึกษา..... เจ้าของ/ผู้ดูแล บ้านหนังสือชุมชน.....
 ตั้งอยู่ที่..... บ้าน/ชุมชน.....หมู่ที่.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์..... เบอร์โทรศัพท์.....

ข้าพเจ้ามีความประสงค์ขอเข้าร่วมการดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน

1. เผยแพร่ความรู้ให้กับบุคคลทั่วไป
2. สนับสนุนให้ประชาชนอ่านหนังสือ
3. เป็นศูนย์กลางการอ่าน การเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าข้อมูลของประชาชน
4. เสริมสร้างรักการอ่าน นำความรู้จากการอ่านไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่จะให้บริการการอ่าน สถานที่ในการจัดการส่งเสริมการอ่านแก่ผู้สนใจทุกคน

ลงชื่อ.....

(.....)

เจ้าของ/ผู้ดูแลบ้านหนังสือชุมชน

ตัวอย่างแบบสำรวจความต้องการสื่อ

บ้านหนังสือชุมชน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ .....ปี
3. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความต้องการ

ที่	รายการ	ระดับความต้องการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	หนังสือพิมพ์					
2	นิตยสาร/วารสาร					
3	นิทาน/การ์ตูน					
4	นวนิยาย					
5	สารคดี					
6	ศาสนา					
7	สุขภาพ					
8	กฎหมาย					
9	ประวัติศาสตร์					
10	อาชีพ (อาหาร เกษตร ประมง ศิลปะ ทัศนกรรม ฯลฯ)					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดระบุ) ชื่อสื่อ หนังสือ.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ตัวอย่างแบบสำรวจความพึงพอใจต่อการให้บริการของบ้านหนังสือชุมชน

บ้านหนังสือชุมชน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ..... จังหวัด.....

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการให้บริการของบ้านหนังสือชุมชนเพื่อนำผลสำรวจไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานและการให้บริการที่มีคุณภาพ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสำรวจ โดยใส่เครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ท่านมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของบ้านหนังสือชุมชนอย่างไรบ้าง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดย
0 = ไม่พอใจ 1 = พอใจน้อย 2 = พอใจปานกลาง 3 = พอใจมาก

รายการสำรวจ	ระดับความพึงพอใจ			
	0	1	2	3
1. ความพึงพอใจต่อกระบวนการ/ขั้นตอนการให้บริการ				
1.1 ขั้นตอนการให้บริการไม่ยุ่งยากซับซ้อน				
1.2 ความสะดวกรวดเร็วของการให้บริการ				
1.3 ให้บริการด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน				
1.4 ความชัดเจนในการอธิบาย ชี้แจง				
1.5 ความเสมอภาคของการให้บริการ				
2. ความพึงพอใจต่อผู้ให้บริการบ้านหนังสือชุมชน				
2.1 ผู้ให้บริการมีความสุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส				
2.2 ผู้ให้บริการเต็มใจและมีความพร้อมในการให้บริการ				
2.3 ผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถในการให้บริการ เช่น สามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัย ให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง				
2.4 ผู้ให้บริการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน				
3 ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก				
3.1 มีช่องทางเลือกใช้บริการได้หลายรูปแบบ				
3.2 มีความสะดวกในการใช้บริการ				
3.3 ความสะอาดของสถานที่ หรือความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก				

รายการสำรวจ	ระดับความพึงพอใจ			
	0	1	2	3
4 ความพึงพอใจต่อคุณภาพ				
4.1 ได้รับบริการที่ตรงตามความต้องการ				
4.2 ได้รับบริการที่ถูกต้อง ครบถ้วน				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ตอบแบบสำรวจ

ตัวอย่างเครื่องมือนิเทศบ้านหนังสือชุมชน

ปีงบประมาณ 2559

คำชี้แจง ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลพื้นฐานบ้านหนังสือชุมชนด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ หรือวิธีอื่น เพื่อให้มีข้อมูลพื้นฐานที่เป็นจริง สำหรับการให้ข้อนิเทศในการปฏิบัติการนิเทศ

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
1. ที่มาของบ้านหนังสือชุมชน (มีแรงบันดาลใจมาจากอะไร หรือใคร อย่างไร เริ่มดำเนินการตั้งแต่เมื่อไร อย่างไร มีใครร่วมดำเนินการบ้าง และทำอะไรบ้าง มีปัญหาอุปสรรคอะไร แก้ไขอย่างไร และผลการแก้ไขเป็นอย่างไร)		
2. ลักษณะกายภาพ (สถานที่ที่ตั้งสะดวกในการมาใช้บริการ หรือไม่มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการอ่านและเรียนรู้มากนัก เพียงใด อย่างไร)		
3. การบริหารจัดการ (ดำเนินการเอง หรือบริหารโดยคณะกรรมการ) - กรณีดำเนินการเอง ดำเนินการอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไร และแก้ไขอย่างไร ผลการแก้ไขเป็นอย่างไร - กรณีบริหารโดยคณะกรรมการ ทำไมจึงมีคณะกรรมการ ประกอบไปด้วยใครบ้าง จำนวนกี่คน มีตำแหน่งอะไรบ้าง แต่ละตำแหน่งมีบทบาทหน้าที่อะไร มีวาระการเป็นคณะกรรมการหรือไม่ ถ้ามีกี่ปี มีการประชุมหารือกันมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไร และแก้ไขอย่างไร ผลการแก้ไขเป็นอย่างไร การบริหารจัดการในปัจจุบันนั้นมีความมั่นคงหรือไม่ ต้องการปรับเปลี่ยนอะไรเพิ่มเติม)		
4. สื่อ (มีสื่ออะไรบ้าง ได้มาอย่างไร ใครมีส่วนร่วม เพียงพอหรือไม่ ต้องการสื่ออะไรเพิ่มเติม อื่น ๆ)		
5. การบริการ (มีให้บริการอะไรบ้าง ใครเป็นผู้ให้บริการ ให้บริการวัน/เวลาใดบ้าง)		
6. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ (มีกิจกรรมอะไรบ้าง ใครจัด บ่อยเพียงใด มีผู้มาร่วมกิจกรรมจำนวนกี่คน และใครเข้าร่วมกิจกรรม ในแต่ละครั้ง ผลการจัดกิจกรรมเป็นอย่างไร)		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้บันทึก .....

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ .....

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ..... โทร. ....
 ที่ ศธ ..... วันที่ .....
 เรื่อง รายงานผลการนิเทศบ้านหนังสือชุมชน
 เรียน ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ .....

ตามที่ กศน. อำเภอ ..... มอบหมายให้นาย/นาง/นางสาว.....
 ตำแหน่ง ..... พร้อมด้วย.....นิเทศบ้านหนังสือชุมชนบ้าน.....
 หมู่ที่..... ระหว่างวันที่..... เดือน.....พ.ศ..... บัดนี้ ได้ปฏิบัติภารกิจนิเทศเสร็จสิ้นแล้ว ขอรายงานผล
 การนิเทศ ดังนี้

1. สภาพที่พบ

- 1.1.....
- 1.2.....
- 1.3.....

2. ข้อเสนอแนะ

- 2.1.....
- 2.2.....
- 2.3.....

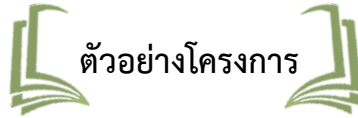
3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

- 3.1.....
- 3.2.....
- 3.3.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณา

1. ....
2. ....

ลงชื่อ .....
 ( )

1. ชื่อโครงการ โครงการปันกันอ่านสู่บ้านหนังสือชุมชน

2. สอดคล้องกับ

ตามเป้าประสงค์ ข้อที่ 7 ชุมชนและทุกภาคส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัดส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ยุทธศาสตร์ ที่ 3 ข้อที่ 3.1 มุ่งเน้นการส่งเสริมการอ่านให้เกิดชุมชนรักการอ่าน “สร้างการอ่าน เสริมการเรียนรู้”

3. หลักการและเหตุผล

หนังสือมีส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำรงชีวิตของบุคคล เสริมสร้างความรู้ความคิดแก่ผู้อ่าน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานในพิธีเปิดปีหนังสือระหว่างชาติ และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ 3 พ.ศ. 2521 ว่า “หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราวความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านและพากเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปที่ใดความรู้ความคิดก็แพร่ไปที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีประโยชน์ที่จะประมาณมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์ หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งกาย ความคิด การประกอบอาชีพ ทั้งการศึกษาค้นคว้า และในที่สุด "การสร้างวัฒนธรรมการอ่านหนังสือจะสร้างความเปลี่ยนแปลง" ในความเป็นจริง มีหนังสือดี ๆ ผลิตขึ้นมาเป็นจำนวนมากที่อยู่ในมือของผู้อ่านที่มีโอกาสเท่านั้น หากสามารถมีวิธีการทำให้หนังสือดี ๆ เหล่านี้ไปถึงผู้ขาดโอกาสในการเข้าถึงหนังสือดี ก็จะทำให้เกิดความคุ้มค่ามากขึ้น การแบ่งปันหนังสือดีมีคุณภาพ จะนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมการอ่านอย่างกว้างขวาง และยั่งยืน

การบริจาคหนังสือเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่จะทำให้คนในชุมชนได้อ่านหนังสือดีมีคุณภาพมากขึ้น และช่วยยกระดับการอ่าน การเรียนรู้ ความคิด สติปัญญา พัฒนาการด้านอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการสานสัมพันธ์ของคนในครอบครัวในการปลูกฝังรักการอ่านให้เกิดขึ้นในทุกบ้าน และพัฒนารักการอ่านของประชาชน จึงได้จัด “โครงการปันกันอ่านสู่บ้านหนังสือชุมชน” เพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในชุมชนให้มีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้นและสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อกระตุ้นและเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านให้กับประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการอ่าน

4.2 เพื่อขอรับบริจาคหนังสือมอบให้กับบ้านหนังสือชุมชน

5. กลุ่มเป้าหมาย

5.1 เชิงปริมาณ

- กศน. อำเภอ ได้รับบริจาคหนังสือเข้าร่วมโครงการปันกันอ่านสู่บ้านหนังสือชุมชน ไม่น้อยกว่า 5,000 เล่ม

5.2 เชิงคุณภาพ

- บ้านหนังสือชุมชนได้หนังสือที่เหมาะสมและเพียงพอกับกลุ่มเป้าหมายในการกระตุ้นและเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และสร้างโอกาสในการเข้าถึงหนังสือดีเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. วิธีดำเนินการ

ที่	กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1	วางแผนและกำหนดกิจกรรม	-	มิ.ย. 2559	ครู กศน.ตำบล,บรรณารักษ์
2	เขียนและเสนอโครงการ	-	มิ.ย. 2559	ครู กศน.ตำบล,บรรณารักษ์
3	แต่งตั้งคณะทำงาน	-	มิ.ย. 2559	คณะทำงาน
4	การดำเนินกิจกรรมปันกันอ่านสู่ บ้านหนังสือชุมชน 4.1 ประชาสัมพันธ์ขอรับบริจาคหนังสือ - เว็บไซต์ห้องสมุดประชาชน/กศน.อำเภอ/ กศน.ตำบล - สถานีวิทยุชุมชน - หอกระจายข่าวชุมชน - แผ่นพับ/ใบปลิว 4.2 นำกล่องรับบริจาคหนังสือไปตั้งตามจุด เคลื่อนที่ต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อจัดกิจกรรมขอรับ บริจาคหนังสือ 4.3 คัดแยกหนังสือบริจาคตามหมวดหมู่ 4.4 การกระจายหนังสือบริจาคสู่ บ้านหนังสือชุมชน	-	ก.ค. - ธ.ค. 2559	ครู และบุคลากร กศน. , บรรณารักษ์
5	สรุปผล	-	ธ.ค. 2559	

7. ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน - ธันวาคม 2559

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- กศน. อำเภอ
- กศน. ตำบล
- บ้านหนังสือชุมชน
- ห้องสมุดประชาชน

9. งบประมาณ

-

10. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

10.1 ด้านปริมาณ

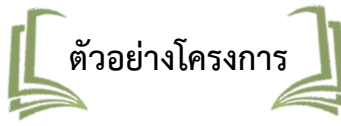
- กศน. อำเภอก / กศน. ตำบล / บ้านหนังสือชุมชน ได้รับบริจาคหนังสือเข้าร่วมโครงการปันกันอ่านสู่บ้านหนังสือชุมชน จำนวน 5,000 เล่ม

10.2 ด้านคุณภาพ

- บ้านหนังสือชุมชน ได้หนังสือดีมีประโยชน์

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กศน. อำเภอก / กศน. ตำบล / บ้านหนังสือชุมชน ได้รับหนังสือที่หลากหลาย กระจายโอกาสการเข้าถึงหนังสือดีที่มีคุณภาพ ตามความต้องการอ่านของคนในชุมชนแต่ละกลุ่มวัย

1. ชื่อโครงการ โครงการหมุนเวียนหนังสือสู่บ้านหนังสือชุมชน

2. สอดคล้องกับ

ตามเป้าประสงค์ ข้อที่ 7 ชุมชนและทุกภาคส่วนร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการจัด ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 มุ่งเน้นการส่งเสริมการอ่านให้เกิดชุมชนรักการอ่าน “สร้างการอ่านเสริมการเรียนรู้”

3. หลักการและเหตุผล

การอ่าน ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ ประชากรที่มีนิสัยรักการอ่านย่อมง่ายต่อการพัฒนาประเทศ การเสริมสร้างให้ประชาชนในชุมชนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เกิดความรู้และความเพลิดเพลิน มีความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้า มีนิสัยรักการอ่านและเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ การดำเนินงานบ้านหนังสือชุมชน ในแต่ละแห่งจะมีสื่อที่ได้มาจากการจัดหาที่ไม่เหมือนกัน บางแห่งอาจจะเป็นสื่อที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ บางแห่งอาจเป็นสื่อยังไม่เหมาะสม และมีจำนวนไม่เพียงพอ จึงควรมีการหมุนเวียนหนังสือจากแหล่งที่มีความพร้อมมากกว่า เช่น ห้องสมุดประชาชน กศน. ตำบล และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ การนำหนังสือในห้องสมุดประชาชนออกหมุนเวียนไปให้บริการแก่ผู้ใช้บริการการอ่านในบ้านหนังสือชุมชน เป็นอีกวิธีการในการสนับสนุนสื่อ หนังสือดีมีประโยชน์ เพิ่มปริมาณจำนวนหนังสือให้มีความหลากหลายในบ้านหนังสือชุมชนให้ผู้ใช้บริการการอ่านได้มีโอกาสเข้าถึงหนังสือ และสื่อการอ่านที่ดี มีประโยชน์ในชีวิตประจำวันด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น กระตุ้นให้เกิดการส่งเสริมการอ่านการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีนิสัยรักการอ่าน โดยใช้ทรัพยากรหนังสือ และสื่อซึ่งมีอยู่ในห้องสมุดประชาชนให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อนำหนังสือที่กลุ่มเป้าหมายจากบ้านหนังสือชุมชนเลือกสรรในห้องสมุดประชาชน ได้หมุนเวียนให้บริการ

4.2 เพื่อให้ผู้อ่านมีโอกาสเข้าถึงหนังสือและสื่อการอ่านที่ดีมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ด้านต่าง ๆ ที่ไม่มีในบ้านหนังสือชุมชนอย่างทั่วถึง

5. กลุ่มเป้าหมาย

5.1 เชิงปริมาณ

- ห้องสมุดประชาชน และ กศน. ตำบล ได้หมุนเวียนสื่อ หนังสือที่ประชาชนในชุมชนต้องการอ่านในบ้านหนังสือชุมชนครอบคลุมทุกแห่งในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ จุดละอย่างน้อย 20 เล่ม/ครั้ง

5.2 เชิงคุณภาพ

- ผู้ใช้บริการการอ่านในบ้านหนังสือชุมชน มีโอกาสเข้าถึงหนังสือและสื่อการอ่านที่ดีอย่างทั่วถึง เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้และเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. วิธีดำเนินการ

ที่	กิจกรรม	งบประมาณ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ
1	วางแผนและกำหนดกิจกรรม	-	มิ.ย. 59	ครู/บุคลากรทุกคน
2	เขียนและเสนอโครงการ	-	มิ.ย. 59	บรรณารักษ์
3	แต่งตั้งคณะทำงาน	-	มิ.ย. 59	ครู/บุคลากรทุกคน
4	การดำเนินกิจกรรมหมูนเวียนหนังสือ สู่บ้านหนังสือชุมชน 4.1 การสำรวจความต้องการอ่านหนังสือ 4.2 นำหนังสือหมูนเวียนไปตามจุด บ้านหนังสือชุมชนในพื้นที่	-	มิ.ย. - ธ.ค. 59	ครูและบุคลากร กศน. , บรรณารักษ์
5	นิเทศ และสรุปผล		มิ.ย. - ธ.ค. 59	บรรณารักษ์

7. ระยะเวลาดำเนินการ

มิถุนายน – ธันวาคม 2559

8. ผู้รับผิดชอบโครงการ

- บรรณารักษ์
- ครู กศน. ตำบล

9. งบประมาณ

-

10. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

10.1 ด้านปริมาณ

- กศน.อำเภอ / กศน.ตำบล / บ้านหนังสือชุมชน ได้รับบริจาคหนังสือเข้าร่วม

โครงการปันกันอ่านสู่บ้านหนังสือชุมชน

10.2 ด้านคุณภาพ

- บ้านหนังสือชุมชน มีจำนวนหนังสือที่ดีมีประโยชน์ หลากหลายไว้ให้บริการการอ่าน เสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน การแสวงหาความรู้ และสร้างโอกาสในการเข้าถึงหนังสือดี ๆ ต่อการค้นคว้า เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ครอบคลุม

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

11.1 บ้านหนังสือชุมชน ได้รับสื่อ หนังสือที่หลากหลาย กระจายโอกาสการเข้าถึงสื่อ หนังสือดี ที่มีคุณภาพตามความต้องการอ่านของคนในชุมชนแต่ละกลุ่มวัย

11.2 ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านและเห็นความสำคัญของการอ่าน การเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องสมุด

11.3 ประชาชนนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปบูรณาการกับชีวิต

ที่ปรึกษา

นายสุรพงษ์	จำจด	เลขาธิการ กศน.
นางสาวอัจฉรา	สากระจาย	รองเลขาธิการ กศน.
ว่าที่ ร.อ.อาศิส	เชยกลิ่น	ผู้อำนวยการ สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นายกุลธร	เลิศสุริยะกุล	ข้าราชการบำนาญ สำนักงาน กศน.

คณะทำงาน

นางโกศล	หลักเมือง	รองผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
นางวิจิตราวลิน	พรปัญญาภัทร	ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
นางสาวจรรยา	สิงห์ทอง	ศึกษานิเทศ หน่วยศึกษานิเทศก์
นางสาวสิชล	เชยสมบัติ	ครู ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา รังสิต
นางสาวอารีรักษ์	พ่วงพานทอง	บรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเพชรบุรี
นางพรเพ็ญ	ขยันดี	บรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนครปฐม
นางสาวอามรรรัตน์	ศรีสร้อย	บรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนเฉลิมพระเกียรติฯ จังหวัดขอนแก่น
นายสวัสดิ์	บุญพร้อม	ครู กศน. อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี
นางอภิขญา	ตีผาย	ครู กศน. ตำบล กศน. อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด
นางบานเย็น	ชรากาหมุด	ครู กศน. ตำบล กศน. อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
นางเบญจมาศ	วงศ์คำจันทร์	ครู กศน. ตำบล กศน. อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
นางณัฐรัตน์	ตาแว่น	ครู กศน. ตำบล กศน. อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
นางสุปราณี	กัลปนารถ	ข้าราชการบำนาญ โรงเรียนวัดจันทร์ตะวันตก จังหวัดพิษณุโลก
นายคมกฤช	บุษราคัม	กำนันตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
นางวัชรินทร์	โกสินเจริญชัย	ครู สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางเยาวนี	ตระกูลดิษฐ์	ครู สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางนิลรัตน์	มาเจริญ	ครู สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางสาวปิยาภา	ยัดซัง	ครู สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางสาวสุริสา	สีหเดชากุล	นักวิชาการศึกษา สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางสาวอำภา	สุขมี	นักวิชาการศึกษา สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางสาวจิราพร	ฮะสุน	นักวิชาการศึกษา สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

บรรณาธิการ

ว่าที่ ร.อ.อาศิส	เชยกลิ่น	ผู้อำนวยการ สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางสาวนริสา	ณ นคร	ครู สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
นางสาวสุพัตรา	โทวารภา	ข้าราชการบำนาญ สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

ออกแบบรูปเล่ม / ปก

นายจักรินทร์	ภิญโญยิ่ง	นักวิชาการคอมพิวเตอร์ สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้
--------------	-----------	---

เว็บไซต์

<http://cbh.nfe.go.th>

เฟซบุ๊ก

บ้านหนังสือชุมชน กตณ.